

POPHOD

Letna naročnina znaša Din 40.—
Uredništvo in uprava v Ljubljani,
Gledališka ulica štef. 8. I. nadstf.
Račun pri Poštni hranil. št. 16.160.
Rekopisov ne vračamo!
21-09 TELEFON 21-09

V Ljubljani, dne 14. januarja 1933.

Štev. 2 — Leto II.

IZHAJA VSAKO SOBOTO

Ljubljanske punktacije

Smatramo, da to kar so izjavili ljubljanski pisci »punktacij« ne more biti volja vseh Slovencev, najmanj pa skupna volja slovenskega naroda, všteti tudi one, ki še danes ječijo pod tujim gospodstvom. Težke besede so spregovorili ljudje na Silvestrovo — »Mir ljudem na zemlji, ki so blage volje« (!) —, katerih glavni smisel je razkosanje državnega edinstva. Te punktacije so identične zagrebškemu receptu po svoji stilizaciji in spretni maski. Absolutna zaslepljenost, katastrofalna kratkovidnost in popolna politična neruhtiniranost; to so glavne odlike tega famoznega dela. Človek ne more zapopasti, kako je mogel redigirati te punktacije človek, ki je kumoval ob rojstvu naše države in našega uedinjenja in ki je še do nedavnega aktivno pomagal voditi državo. Pravijo, da je bil dr. Korošec preglasovan s tremi glasovi pri sestavi punktacij. Seveda ga to ne opravičuje.

Pravi sin ne zapušča svoje mačehe, še toliko manj svoje krvne matere, in to v času najtežjih muk in trpljenja. Resno politiko voditi (to menda hočete, g. dr. Korošec), se pravi boriti se s sredstvi, ki ne kompromitirajo države. Taka novejška politika pa mora biti še prav posebno porazna v času, ko se s strani naših kletih sovragov pripravlja zločinski požig naše skupne domovine.

Priznavamo, da v Jugoslaviji še davno ni vse kakor bi moralo biti. Vse naše delovanje stremi po sanaciji vseh neprilik in neskladnosti. Ogromne korekture so potrebne na gospodarskem, političnem, moralnem in družabnem polju. In vendar, ravno to dejstvo veleva vsem poštenim, iskrenim in nezastrujenim Jugoslovancem, da se zblížajo, grupirajo in skupno zdravijo vse ono, kar nas razdvaja. Pošteni ljudje se sporazumevajo tudi če jih ločijo še tako trde jezikovne, kulturne, tradicionalne i. dr. pregraje. Še toliko lažji bo sporazum med uvidevnimi in poštenimi brati.

Zato vrzite v koš frazerske punktacije in postavite zopet stare, večnoveljavne: Za državo, nacijo, socialnost, poštenje in pravico: proti krivicam, korupciji, lažji, izigravanju in iskoriščanju!

Odstranimo vse one nosilce nepoštenja in krivic v gospodarskem, političnem, moralnem in družabnem pogledu, pa bo Jugoslavija in z njo Slovenci — najmočnejša velesila.

Te nauke nam prinašajo ljubljanske punktacije.

tako temeljito izkoreniniti kak narod, kakor to dela Italija. Isto se dogaja na Koroškem, sicer v nekoliko milejši formi, toda po istem principu: iztrebiti slovenski živelj do poslednje duše.

Uspeh in procvit Slovenstva je mogoč samo v močni Jugoslaviji. S smrtjo Jugoslavije umre Slovenstvo. Tisoč petsto let so se naši očetje borili za svobodo. Zavedajmo se, da od vseh generacij od naselitve Jugoslovencov do danes, je bila ravno naša generacija tista, ki ji je usoda naklonila, da je ugledala zarjo svobode. In uspeh te 1500letne krvave borbe naj mi brezsmiselno napravimo. Slovenci, če enkrat napravimo našo Jugoslavijo, vedite, da ni več povratka nazaj. Poslednji cilj naših očetov je bila svobodna Jugoslavija. Več kot svobodne Jugoslavije ne moremo doseči. Naša skrb velja samo njeni notranji ureditvi in odrešitvi še neosvobojenih rojakov. Če pustimo razpasti Jugoslavijo, tedaj smo podpisali smrtno obsodbo Slovenstvu. Slovenci ostanemo Slovenci samo v Jugoslaviji, samo v njenem toplem domu. Samo tako si bosta slovenski kmet in delavec lahko gospodarsko opomogla. Za nas je Indija-Koromandija ali deveta dežela samo močna, enotna in velika Jugoslavija. Jugoslovenstvo je za nas istovetno s Slovenstvom. Kdor je iskren, pošten in velik Jugoslovan, je najbolj iskren, najbolj pošten in največji Slovenec.

Marsikaterega Slovenca bo naše izvajanje morda neprijetno zadelo, mnogi bodo do cela nasprotnega mišljenja. Toda če se ozremo na našo žalostno preteklost, moramo iz neizpodbitnih dejstev nujno sklepati, da je čisto Slovenstvo popolnoma napačna smer naše bodočnosti. S separacijo od naših južnih bratov, bodisi v jezikovnem bodisi v kulturnem smislu, bomo dosegli samo osamljenost in tako svoj siguren pogin ne samo v jezikovnem oziru temveč tudi na gospodarskem polju. Imejmo vedno pred očmi osamljenost naših neodrešenih Slovencev. Lahko trdimo, da smo na Primorskem jezikovno že popolnoma pri tleh. Sedanja mladina ne govori več književne slovensčine. Doma čuje le nekaj dialekt slovenskega jezika. Da smo tam doli tudi na gospodarskem polju že popolnoma uničeni, je davno znano. Isto se bo dogodilo z nami, če se ločimo od velike majke Jugoslavije.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Radi »punktacij« in spomenice škofov smo prejeli toliko gradiva, da nam ni mogoče niti odstotka objaviti. Naši tovariši in prijatelji naj se ne razburjajo — dosti kokodakanja — malo jaje. Anonimni dopisi potujejo brezobzirno v koš!

Vrnite narodu zaupanje v upravo denarnih zavodov

Članek v zadnji številki našega lista »Križa in hazardiranje z narodnim premoženjem« je zadel živo v najširših vrstah našega naroda. Merodajni krogi so postali resno zamisljeni nad stvarnimi izvajanji tega gospodarsko strokovnega in zato časa najbolj primerne poziva. Je to odkrita beseda, na katero ni nobenega stvarnega izgovora, ker narod že vsestransko čuti pezo iznešenih resnic ter vidi težke posledice, ako se naši dobro mišljeni predlogi ne bodo uvaževali še pravočasno. Trgovci ne more več trgovati, obrtnik je vsestransko oviran v razvoju svoje obrti, industrija pa pri pomanjkanju denarnih sredstev sploh ne more več živeti. A odkod naj kmet, ki svojih pridelkov ne more prodati, išče sebi denarne vire, ako so denarnim zavodom radi nezaupanja ljudstva podvezane vse žile za redno delovanje njihovega stroja? Ako opešajo vsi ti činitelji, so nezaposlenosti našega delavstva vrata odprta vsaki dan bolj.

Zapisali smo že zadnjič, da je poštena uprava najsigurnejša garancija za vsak denarni zavod in da zaupanje v to poštenost mora ljudstvo dobiti nazaj za vsako ceno. Vsak količnik preudaren gospodar ali podjetnik bo upravo svojega lastnega premoženja zaupal le pošteni upravi, on bo gledal na vse mogoče načine, da bo vodstvo svojih poslov zaupal le strokovnjaku, moralno neoporečnemu človeku, o katerem je prepričan, da mu bo, sodeč po njegovi preteklosti in sposobnosti, lahko zaupal tudi narod, ki pride v katerikoli obliki v zvezo in odnošaje z dotičnim podjetjem. V malih podzeldskih hranilnicah in posojilnicah so v upravi po večini najbolj odlični kmetski prvaki, katerim ljudstvo zaupa največ vsled njihove boljše izobrazbe, pred vsem pa gleda, da so ti vodilni možje vredni zaupanja ravno zavoljo poštenosti in dobrega vzgleda, ki ga lahko dajejo z vzorno upravo svojega lastnega premoženja. In samo to naj bo merodajno tudi pri upravah naših velikih denarnih zavodov! Mar mislite, da narod ne pretehta do vseh podrobnosti, katere kakovosti so upravne osebnosti denarnega zavoda, katerim naj on zaupa svoj denar? Strankarski vplivi v denarnem gospodarstvu prinašajo tem zavodom samo škodo in nikoli koristi. To ve prav dobro vsak naš pameten tudi najmanjši trgovec. On ve, da strank, ki pridejo kupovat v njegovo trgovino, ne bo najprej izpraševal o njihovem političnem prepričanju in jim potem postregel. Zato proč z dnevnim politiko iz naših denarnih zavodov, na njeno mesto spadajo le dobri in pošteni gospodarji!

Kake posledice rodi slaba uprava, vidimo in čutimo pri naših največjih denarnih zavodih sedaj, ko je narod že skoraj do cela zgubil zaupanje v take uprave. Narod odločno zahteva s poudarkom, da državna kontrola očisti uprave vseh onih denarnih zavodov, kjer so se vgnzdili taki krvosesi na narodnem premoženju. Iz uprave denarnih zavodov morajo takoj izginiti možje, ki so se pri upravi lastne imovine pokazali kot vse drugo samo ne kot vzgledni gospodarji! Oseba, in naj si bo še tak zabavljac, ki pa je dal vse svoje premoženje prepisati na ime svoje žene, ne

more in ne sme biti na čelu uprave denarnega zavoda! Strankar, ki je po nesrečnih spekulacijah zapravil vse lastno in svoje žene premoženje, ter je vsled lastnih dolgov zapadel celo žepnemu rubežu, ne more in ne sme sedeti in odločati o usodi zaupnega narodnega premoženja v upravi denarnega zavoda. Kdo bo zaupal takim možem svoj denar? Ali bodo oni hoteli in znali dobro in koristno gospodariti z ljudskim premoženjem, ako niso znali gospodariti z lastno imovino? Narod soglasno kliče, da ne! Od tod potem nezaupanje proti denarnemu zavodu, o čegar usodi in uspehih odločajo taki narodni gospodarji v svojih največkrat tudi strankarsko pobarvanih sejah brez ozira na eventualno težko škodo zavoda, vlagateljev in tudi dolžnikov. Taki upravniški zaupnega jim narodnega premoženja sploh ne pomislijo, da je njihova odgovornost za ljudsko premoženje večja, kakor njihovi lastni interesi. To so po večini ljudje brez vsake vesti, ki spadajo pred neusmiljeno sodišče ljudskega gneva. Oni morajo prej ali slej najmanj na sramotilni oder najširše javnosti, pred katero se naj nikoli več ne prikažejo kot gospodarski funkcionarji v katerikoli obliki! Ali naj narod gleda in mirno zaupa, da si taki upravniški narodnega premoženja plačujejo svoje lastne dolge in se bahato vsiljujejo javnemu življenju na račun solidarnosti z zaupanimi jim denarnimi zavodi? Ali naj narod zaupa denarnim zavodom, kjer imajo glavno in odločujočo besedo »bogataši« ki so iz nič prišli do lastnega blagostanja samo na ta način, da so pustili propadati banko za banko? Oropali so vlagatelje za stomilijonske vsote, državo za milijardne vrednosti. Znali so se skriti za hrbe dvomljivih zaščitnikov njihove kakovosti, izognili so se časno zasluženi kazni, ostala pa je proti njim ljudska nevolja. Nesreča in solze nešteti družin jim dnevno kličejo prokletstvo iz nebes ter vsaki tudi na vseh drugih poljih, kar bomo obravnavali povečava med narodom nezaupanje v denarne zavode, s katerimi so le količjak v zvezi taki vampirji. Nezaupanje proti takim narodnim gospodarjem rodi svoje žalostne sadove navali v enem naslednjih člankov.

Če se ti grobarji ljudskega zaupanja in zajedavci čimprej prostovoljno umaknejo iz javnega življenja, se bo narodu zopet vrnilo zaupanje, toda samo strokovno izobraženim možem in takim upraviteljem narodnega premoženja, katerih roke so čiste in preteklost v vsakem oziru odprta knjiga. Ako pa se taki škodljivci ne umaknejo sami, odstrani jih bo ljudski srd in priobčili bomo njihova imena, ker tako zahteva ljudski glas, ki je božji glas in ki pravi: »Ne, gospodje, zaupanja takim možem narod ne more in neče več dati! On odločno zahteva — gotovo v usodnem trenutku splošne gospodarske neizvestnosti — da državna kontrolna oblast iz vseh uprav denarnih zavodov takoj odstrani take vsem dobro znane elemente, ki po svoji gospodarski in politični preteklosti ne spadajo na tako važna mesta, katerim naj narod posveča dušo vsakega denarnega zavoda, t. j. zaupanje ljudstvalu«

Bodočnost slovenstva samo v močni Jugoslaviji!

Nesreča je hotela, da je nas Slovence zgodovinski razvoj človeške družabnosti potisnil na najnižjo stopnjo ugleda, dostojnosti, moči, spoštovanja in oblasti v zaporedni lestvici evropskih narodov. Ko so naši predniki zaradi sile razmer pridrevli s sibirskih in ruskih step preko Karpatov do Alp in Jadranske obale, so bili strah in trepet vsem, ki so se jim postavili v bran. Zasedli so sedanja bivaljska kot močnejše plemo odnosno narod in popolnoma uničili autohtono prebivalstvo. Po dokončani naselitvi pa se je kolo sreče obrnilo v prid sosednjih narodov. Germanski pritisk s severa je bil najhujši. Močnejša germanska rasa nas je popolnoma obvladala in potisnila k tlom. Pod krinko krščanstva smo izgubili svojo svobodo. Delili smo neprijetno in poniževalno usodo suženjstva z mnogimi drugimi evropskimi narodi.

Toda med tem ko se je mnogo narodov definitivno porazgubilo in stopilo v morju tujcev, je podporni in žilava slovanska rasa, predvsem tista, ki se je naselila v gorah in po pustem Krasu, ohranila, sicer nekoliko okrnjena, svojo samobitnost do današnjega dne. Ni jo strl niti germanski, niti romanski, niti mohamedanski naval. Edino madžarski pohod je strl slovansko moč po širnih ravninah panonskih pust in se s tem zabil kakor klin med severne in južne Slovane. Tudi v nadaljnjem razvoju niso naši predniki ostali enotni in kompaktni. Brezobzirni pohlep lačnih sosedov, ki pa je s prirodne stališča popolnoma razumljiv, je nas in našo zemljo raztrgal in razkosal na štiri dele. Plenili in gospodarili so med nami, kakor med raztepenimi ovcami, do predkratim. Končno se je le naša skupina naših najboljših, ki niso zgubili z vidika slavne preteklosti naših prednikov. Trdno so verovali v nekdanjo moč in na bodočo obnovitev zlate svobode. V tem smislu so delovali in zbirali krog sebe svobodoljubne narodnjake, dokler si niso z nadčloveškim naporom zopet priborili dostojnost in ugled naših očetov, ter sosedom zopet vzbudili spoštovanje do nas in strah pred nami.

Dolgoletna razkosanost jugoslovanskega naroda nas je med seboj odtujila. Vsi štirje »jugoslovanski narodi« gledamo drug drugega kakor na lačna sosedna plemena, ki so nam v istini tuja tako po jeziku kakor po poreklu. Kakšen smisel ima to? Namesto da bi se združili v večjo enoto, ki bi se lahko v naši hudi borbi za obstanek merila z visoko nadmočjo naših brezobzirnih sosedov, pojavljajo se sredobežne sile, ki rahljajo našo skupnost vsak dan bolj.

Kaj hoče naš slovenski milijonec sam v nepreglednem morju evropskih narodov? Kapljica je, ki jo lahko vsak čas najmanjši

val razblini, drobna smet je, ki jo lahko vsak trenutek odpiha najšibkejši vetrič. Računati moramo z dejstvom, da leži naša domovina na najvažnejšem križišču Srednje Evrope. Pot, ki veže severno Evropo z južno, vodi preko sreča Slovenije. Germanski sosed se je vedno predobro zavedal teh borih 100 kilometrov, ki ločijo germanski zid od sinjega Jadrana. Skušal je ta slovenski most za vsako ceno podreti. Ni se mu posrečilo. Popotnik, ki potuje iz Carigrada ob Črnem morju v zapadno Evropo in dalje k Atlantskemu oceanu mora zopet preko naše majhne domovine. Ležimo v središču križanja obeh najvažnejših cest, ki vežeta sever in jug ter zapad in vzhod. Zato je bila pri pohodih severnih plemen na jug in vzhodnih na zapad, vedno pomendrana naša zemlja. Odtod izvira neutешljivi pohlep naših močnih sosedov po našem slovenskem kotu.

Premnogi naši rojaki se tega ne zavedajo. V svoji slepoti ne vidijo nevarnosti, ki nam grozi z dneva v dan. Če je sploh kakšen narodič potreben pomoči, tedaj je v prvi vrsti to gotovo slovenski. Ogromnega pritiska s severa in zapada ne moremo sami vzdržati. Saj vidimo dan za dnem, kako naš narod na severu v Koroški in na zapadu v Primorju gineva vidoma pred našimi očmi. Kje drugje iskati pomoči, kakor pri naših krvnih sorodnikih na jugovzhodu? Toda ne samo mi, tudi oni se nahajajo v isti nevarnosti. Z notranje strani jih stremi uničiti mongolsko plemo Madžarov, z morske strani pa preži na nje nenasični 2000-letni romanski kulturonošec. Že je stegnil svoje tace na naše telo in tišči z vso silo in odpornostjo Primorje, Zader in otok Lastovo. Da ne govorimo o njegovih aspiracijah v Albaniji. Vsa albanska meja je istovetna z italijansko. Odkar je po letu 1912. minila mohamedanska nevarnost, spomnimo se pred kratkim slavljene kumanovske zmage, se zdi, da so junaški Srbi izven nevarnosti. Toda nesrečna Makedonija! Ubogi zapeljani Bolgari more lastne brate.

Vidimo, da nobeno izmed jugoslovanskih plemen ni samostojno kos močnim sosedom. Edino v skupni Jugoslaviji postane vsako plemo zase močno. Samostojno pa ne predstavlja nobeno nič, najmanj pa mi Slovenci. Uspeh naše borbe zavisi le od našega razmerja do južnih bratov. Z njimi smo močni, brez njih smo ne samo šibki, temveč popolen nič.

Kaj se pravi izgubiti svobodo, to Vam lahko povedo že neodrešeni bratje. Težko, da jih boste razumeli, kajti kdor ni sam poskusil, mu ni mogoče dopovedati. V neodrešenih delih naše že itak neznatne domovine vidimo, kako gineva Slovenstvo. Še nikdar se ni dogodilo v kulturnem svetu, da bi kje hoteli

Slovenec, prvi spasitelj države

Čisto slučajno me je opozoril prijatelj na slovenskega nacionalista, ki je po izjavi Velikega kralja Osvoboditelja — prvi spasitelj države. Seveda nisem mnogo okleval in že sem stal v prvem nadstropju na Miklošičevi cesti 13.

Čil in svež, z rahlo bledico prestane boleznimi, me je sprejel načelnik direkcije državnih železnic v pok., gospod Ernest Vargazon. Kot dva tuja sva si stala nasproti, ali že v naslednjem trenutku sva si bila kot krvna brata. Radost in veselje je bilo v meni, ko sem sedel nasproti moža, ki je ustvarjal našo veliko domovino.

Ali bi mi hoteli, gospod načelnik, povedati kaj več o Vašem udejstvovanju pri pripravah za veliki dan našega osvobojenja in uedinjenja v Beogradu za časa okupacije Srbije leta 1918?

»Vam, ki pošteno in nesebično, vzorno delate v Narodni odbrani pod praporom z geslom »Vse za kralja in državo«, sem vedno rad volje na razpolago. Ne govorim sicer rad o svojih činih, ker za pravega jugoslovanskega nacionalista in Sokola naj govorijo njegova dejanja sama. Sveto, tiho in skromno sem vedno služil jugoslovanski ideji, zvesto služim in bom vedno služil po svojih močeh sveti svoji domovini Jugoslaviji in kralju, presrečen, da sem mogel dejansko sodelovati pri uresničenju našega davnega sna v zgodovinsko prevažnih dneh v Beogradu 1. 1918. Moje predvojno udejstvovanje v »Društvu jugoslovanskih železniških uradnikov« mi je vcepilo neomajno vero v sigurno zmago jugoslovanske ideje. S to zavestjo sem moral kot »p. v. srbofil« takoj pri izbruhu svetovne vojne od svoje rodbine na Zidanem mostu v konfinacijo v Deutschlandsberg. Ker me trimesečna konfinacija ni uničila, anuliral so mojo oprostitve od vojaške službe ter me poslali na italijansko fronto, na Doberdobsko planoto. Po skoraj enem letu sem moral na Rusko Poljsko, kjer me je začetkom l. 1917 ruska revolucija do dobra poučila, da moram v Beograd, če hočem v usodnem trenutku služiti jugoslovanski ideji. Posrečilo se mi je, da sem bil, čeravno še vedno kot »srbofil p. v.« septembra 1917 imenovan za komandanta

postaje Beograd in po par mesecih za komandanta prometnega oddelka za glavne proge istotam. Sedaj sem bil na svojem cilju. Nekaj dni po svojem prihodu v Beograd sem bil že v zvezi z odločilnimi srbskimi krogi, ki so vsi služili veliki jugoslovanski ideji. Stopil sem na čelo akcije, ki je neumorno pripravljala vse potrebno, za naše osvobojenje in uedinjenje. Najvnetejša in najbolj zanesljiva sodelavka mi je bila pok. gospa Protić, sooproga pok. min. predsednika Stojana Protića, legendarna žena, prava »Kosovska majka«, ki si je takrat kot predsednica Rdečega križa pridobila v težkih dneh suženjstva in okupacije za svoj narod neveljavne zasluge. Obiski bavarskega kralja Ludvika, saksonskega kralja Friderika Avgusta, avstrijskega cesarja Karla in cesarice Zite v Beogradu meseca maja in junija 1918 so me poučili, da bo usoda svetovne vojne odločena na solunski fronti, kakor je neizprosno zahteval moj mentor, veliki Briand, v borbi proti Clemenceauju. Za to mnenje sem dobival tudi dragocene podatke iz delovne sobe samega nemškega cesarja Viljema in Hindenburga iz nemškega glavnega stana na gradu Pless in to od visoke osebnosti, katere pa iz višjih ozirov ne morem in ne smem še imenovati javnosti. Po proboju solunske fronte (15. septembra 1918) je bilo treba bdeti noč in dan, da ta veliki načrt gotovo uspe. In tukaj se mi je nudila zgodovinska prilika, da priпомorem odločilni stvari po svojih močeh.

Ko se je zmagoslavno prodirajoča srbska vojska radi utrujenosti, pomanjkanja municije, hrane in obleke, morala pred Nišem ustaviti (okoli 8. do 12. okt. 1918), sem dobil kot komandant prometnega oddelka od armadnega poveljstva feldmaršala Kövesza najstrožji nalog, da v par dneh prepeljem z rumunske fronte do Niša dobro oboroženo in odpočito nemško armado feldm. Maekensena. Ta bo izmučene ostanke srbske vojske lahko razpršila, solunska fronta bo razbita. Srbija izgine iz zemljevida, Verdun bo padel. Nemcem je odprta pot v Pariz in centralne sile bodo svetovni vojni naredile konec ter gotovo zmagale. V moje roke so torej položili ključ do rešitve teh načrtov. In jugoslovanska ideja v mojem srcu je postala najjačja: »Zabasal« sem temeljito progo med Zemunom in Novim Sadom ter tako onemogočil prevoz nemške armade na solunsko fronto. To sem po svojih srbskih prijateljih obvestil, da nemške armade ne bo, in da naj solunska fronta po par dneh odpočitka kolikor mogoče hitro nadaljuje svoj zmagoslavni pohod proti severu. In tako se je zgodilo. Ko je armadno poveljstvo 16. oktobra 1918 pozvalo mene, da dan naj jaz »rešim monarhijo pred katastrofo« in promet na ogrskih državnih železnicah zopet spravim v red, sem to nalogo z veseljem sprejel, dobro se zavedajoč, da pri tej priliki lahko rešim drugo, za življenje nove države prav tako važno vprašanje — prehrane. Razen Banata, Vojvodine, Hrvatske in Slavonije so vse jugoslovanske pokrajine bile že brez živeža, nekatere celo pred lakoto. Vse ogromno količine živeža od »železne rezerve« nemške in avstrijske vojske v Srbiji so bile natovorjene na vagonne in dirigrane v Budimpešto, Dunaj in Berlin. Vse to sem budno zasledoval, predvideval strašne posledice, ako nova država ostane brez živeža in sem zavoljo tega »zabasan« prog še bolj pospeševal. Ko se noben tovorni vlak ni več mogel premakniti z mesta, kjer je običaj, sem dal na podlagi izdane mi polnomoči ves živež iztovarjati na progi od Zemuna do Novega Sada, že izpraznjena skladišča in barake zopet napolniti z živežem, železniški material (lokomotive, vagonne i. dr.) deponirati v vseh postajah proge Indija — Vinkovci. Tako je vse ostalo v naši državi, ko je nastopil preobrat. Pri tej priliki vas, g. urednik, spomnim na

upore in nemire radi pomanjkanja živeža v Budimpešti, na Dunaju in v Berlinu v zimi od l. 1918 do 1919. Kaj bi bilo pri nas, ako ne bi zagotovil živeža za vso državo?»

»S posestev Nj. Vel. kralja Petra v Topčideru, Rakovici, Bajnici in Košutnjaku sva rešila z mojim pok. prijateljem, dipl. agr. Slavojem Novakom, pred bežečo nemško in avstrijsko soldatesko 2610 glav govedu, 380 svinj, 4126 ovac in koz in to preko Save do Stare Pazove, kjer je 5. nov. 1918 mestni odbor Narodnega veća ta ogromni živi inventar zapisniško prevzel in nam na našo prošnjo zagotovil, da vse v redu vrne dvorski upravi. To se je tudi zgodilo.

Na ta način ste Vi, g. načelnik, antanti in posebno Briandu veliko pripomogli k popolnemu uspehu na solunski fronti in pred vsem pomagali rešiti Srbijo od okupacije! Ali so za te Vaše čine zvedeli po preobratu mero-dajni krogi v Beogradu?

»Storil sem vse, kar mi je narekovala moja globoko ukoreninjena jugoslovanska ideja,

Naša nesreča

Iz velikega revolucionarnega izbruha, ki mu skoraj ne najdemo primera v zgodovini človeštva, je nastala naša nacionalna država. Pod silnim zamahom je padel, kakor bi ga izpodrezal čudni politični nestvor v srednji Evropi, ki je od pamtveka izrabljala svojo slovensko rajo in z njenimi janičarji krepil svoje falange za pohod velenemštva na osvoboditev sveta. Ali so mar to herkulovo delo opravili stari kimavci, ki so sedeli v dunajskem in budimpeštanskem parlamentu in ki so po veliki večini bili »hohkajzertroj«, dokler ni bila smrt s koso že prav vidna za hrbtno avstrijskega bolnika, in kaj so proti tej silni fevdalno vojaški organizaciji zmogli redko posejani patrioti, ki so jim neprestano pretile vislice in kroglja. To velikansko delo je torej izključna pridobitev zmage slavne jugoslovanske orojke na solunski fronti, zmaga srbskih in jugoslovanskih polkov. Bajoneti so podrli avstrijskega zmaja. Toda ljudje, ki so pri teh velikih delih neposredno sodelovali, so bili kmalu potisnjeni ob stran, uspehe pa so pobasali politični lisjaki v zaledju, ki so svoje mehke stolčke z Dunaja enostavno prenesli v Beograd in tam začeli nastopati kot tvorci velike Jugoslavije. Iz velike revolucionarne dobe pa, ki je zahtevala novih mož in svežih sil, pa ni vstala nobena močna oseba in stranka, ki bi idejno in materialno izgradila to, kar je dala velika revolucija. Povsod so ostale stare historične stranke s prejšnjimi voditelji, s svojimi predvojnimi predsodki, strastimi in težnjami, omejena na iste pokrajine kakor pred vojno, izključujoč druga drugo, zato pa zatrjujoč tem glasnejše, kadar se je njihova nesposobnost posebno jasno pokazala, svoje zasluge za Jugoslavijo. To naj bi opravičilo njihovo nesposobnost. Tako je ostalo vse do danes. Jugoslavija ni bila do današnjega dne zmognjena ustvariti velike enotne nacionalne stranke, ki bi znala pridobitve revolucije tudi izrabiti, in v tem leži naša velika narodna nesreča.

Kljub vsem prepleškavanjem, kljub vsem novim in starim, bolj ali manj dolgim in zvečnim imenom bo danes pač težko kdo dvomil, da obstajata v našem današnjem slovenskem političnem življenju še vedno oni dve vodilni politični struji, podedovani iz stare Avstrije, ki svojo ideologijo, če ne svoj obstoj bistveno izvajata iz daljnih, že davno minulih časov. Kopirani sta po političnih vzorcih, ki so nastali po večjih evropskih državah neposredno po veliki francoski re-

moja skrb za novo državo in kralja, čeravno sem se dobro zavedal, da me neizprosno čakajo vislice, ako bi moje takratne predpostavljene oblasti prišle na sled našemu delu za jugoslovansko stvar. O vseh teh mojih činih je pok. min. predsednik Stojan Protić takoj po preobratu poročal na podlagi mojih originalnih zgodovinskih dokumentov in fotografij osebno Nj. Vel. kralju Petru, ki mi je izrazil svoje popolno priznanje z besedami, da sem »prvi spasitelj države«, hoteč podčrtati dalekosežnost mojih ukrepov, rekel, da so moji »činovi vredni jednog velikog Napoleona« ter me je vzel pod svoje varstvo.

Gospod načelnik, slovenska, pa tudi jugoslovanska javnost ni poučena o Vašem delu, zato Vas v imenu Narodne odbrane naprošam, da pripravite o vsem Vašem delu poljudno predavanje, saj je Vaše delo najboljša legitimacija Slovencev pri skupnem delu za našo državo.

Pritrdil mi je z veseljem.

I. R.

Nabirajte naročnike, pošiljajte dopise, zbirajte dokazni material za razkrinkanje vseh krivic in podlosti!

REJEC MAKŠ:

Težka usoda katoliške jugosl. manjšine v Italiji

Ze pred konkordatom so bili predstavniki jug. katoliške cerkve v Italiji preganjani iz strani italijanskih oblasti. Jugoslovanska javnost še ni pozabila na internacijo krškega škofa dr. Mahničeta leta 1920., kateri je zaradi muk v internaciji, kmalu za tem umrl. V kroniki preganjanj jug. cerkve v Italiji stoji, da je preko sto duhovnikov moralo zapustiti svoje vernike in se izseliti preko meje med katerimi je bil tudi tržaški škof Andrej Karlin. Radi tega nima danes na Primorskem okoli 80.000 vernikov svojega dušebrižnika, to je tam, kjer stoji mnoge cerkve upostošene, kjer žive verniki brez službe božje in kjer umirajo kristjani brez poslednjih zakramentov.

Tržaški škof Bartolomassi je moral že leta 1921. nastopiti proti nasilnemu progono jug. duhovščine na Primorskem, proti opustošenju katoliške cerkve in proti dejanskim napadom mnogih duhovnikov.

Znano je, kako je bil podpiran italijanski nacionalist, reški škof Sain. Ze sama reška škofija je bila osnovana radi italijanskih političnih smotrov. Škof Sain ni pustil na vodilna mesta v škofiji niti enega jugoslovanskega svečenika. Na Reki, kjer živi okoli 15.000 Jugoslovancev ni postavil niti enega jug. duhovnika. V škofijskih zavodih so poskušali jugoslovansko deco po škofovem naročilu na vsak način raznaroditi, vlivali so ji mržnjo proti jeziku lastnih staršev in ji zabranili govoriti med seboj v materinem jeziku. V Rimu niso zaman imenovali Saina »Vatikanski fašist«.

Škof v Poreču in Pulju Pederzoli je že pred leti v čisto hrvaških župnijah, kjer prebivalstvo absolutno ne razume italijanskega jezika, postavil italijanske duhovnike, kateri pridigujejo vernikom v italijanskem jeziku. Teh župnij je danes že okoli trideset. Težko je napisati, koliko je pretrpela cerkvena občina Krkavci, kjer so fašisti trikrat razbili cerkev, izgnali jugoslovanske duhovnike a enega izmed njih celo poglani v suženjstvo na otoke. Jugoslovanske redovnike so izgnali preko meje in mesto njih naselili italijanske kot v Gorici, Pazinu, Sv. Gori, Kostanjevici, Sv. Križu na Vipavskem, Čresu, Kopru, Mirni in drugod.

Po zaključenem konkordatu je postalo stanje jugoslovanske duhovščine in jugoslovanske katoliške cerkve v Italiji še težje. Fašistična borba proti jugoslovanski pridigi v cerkvi in cerkvenem petju je postala ostrejša. Upadi v cerkev so na dnevnem redu, prepovedujejo se govori v našem jeziku, grozi se duhovščini, ukazuje se ji izključno italijanska liturgija in molitev, napada se jug. cerkev v tisku in ustvarjajo se proti njej cele kampanje. Na fašističnih konferencah se napada naša duhovščina in pripravljajo se načrti za prisilen izgon in premestitev v stare pokrajine Italije.

Najmučnejši dogodek je tragedija goriškega nadškofa dr. Frana Sedeja, kateri je postal žrtev omenjene vaticanske in fašistične politike. Slovenski večini v Julijski Krajini je od pet škofov ostal samo goriški nadškof dr. Sedej, kateri je kljub vsem napadom italijanskega nacionalizma vzdržal v najtežji borbi na svojem mestu polnih trinajst let. Moč zato mu je dajala njegova ljubezen do naroda in ljubezen naroda napram njemu. Ve-

liko moralno zaslonbo je našel tudi v obljubah, da njegovo pravično stvar t. j. ravnopravnost jug. vernikov v cerkvenem življenju, podpre tudi cerkvena vrhovna oblast. Toda metropolit katoliške cerkve se je grenko prevaril in to strašno razočaranje mu je zadalo smrtni udarec. — Ze več let so italijanski nacionalistični krogi zahtevali, da cerkev prisili Sedeja, da zapusti svoje mesto. Ali Sedej je vzdržal kot pastir in kot mučenik na svojem apostolskem položaju. Ta pritisk je leta 1931. postal še večji. Cerkvena oblast se je končno odločila da popusti. V Gorico je bil poslan apostolski vizitator kapucinski škof Luca Passeto, kateri je neprenehoma zahteval od Sedeja, da prosi za upokojitve. Sedej se je temu neopravičenemu pritisku dolgo upiral. Po podpisu drugega sporazuma Vatikana s fašizmom (v septembru 1931.) je postal Luca Passeto ostrejši in vedno bolj neusmiljen, tako, da je končno stari in izmučeni vladika moral popustiti. Kljub vsemu temu je hotel, da se izpolnijo najosnovnejše pravice manjšine, zato je dal pri svoji odstavki razne pogoje, katere je apostolski vizitator v imenu Vatikana sprejel. Glavni izmed teh pogojev je bil ta, da mora biti njegov naslednik na goriški nadškofijski stolici človek, ki bo pravičen napram Slovincem.

S sprejemom prisilne odstavke dr. Sedeja so zelo pohiteli in takoj imenovali njegovega začasnega naslednika v osebi enega izmed najčnejših neprijateljev vsemu kar je jugoslovansko, monsignor Giovanni Sirottija. Imenovanje Sirottija je bilo udarec za vse jug. katolike v Italiji in izven nje, strašna provokacija, katerega je odpihala še tisto malo trohico zaupanja v Vatikan. Ne samo, da Sirottine zna nikakega jugoslovanskega jezika, ka-

terege govori velika večina vernikov, nego on ta jezik mrzi iz dna svoje fašistovske duše.

Kaj namerava fašistična oblast z našimi duhovniki v Italiji? To je že jasno iz vseh navedenih primerov, razvidno in nekulturnega postopanja z nadškofom dr. Sedejem in nečloveškim postopanjem z našo manjšino v Italiji. V novembru leta 1930. je zloglasni fašistični poslanec Coselschi predal v rimskem parlamentu, ministru notranjih zadev Mussoliniju interpelacijo, v kateri vprašuje v imenu fašizma in v »imenu svete cerkve« sklicujoč se na podpisani konkordat, kdaj bo vlada podvzela posebne ukrepe proti jug. katoliškim duhovnikom v Italiji, in v glavne, da se ta duhovščina »zamenja z dobrim italijanskim klerom« iz starih pokrajin Italije. Podtajnik v ministrstvu notranjih del, Arpinati je z zadovoljstvom sprejel interpelacijo v imenu Mussolinija ter obljubil, da bo to vprašanje kmalu rešeno. V koliko je resnična namera italijanske fašistične vlade se vidi v govoru, katerega je imel prvi državni pravnik pri odprtvi sodnijskega leta v Trstu, Mandruzato, kateri je v imenu vlade dal interpelaciji še službeni pečat.

Vatikan ni hotel v najtežjih trenutkih podpreti borbe za najosnovnejše pravice naše manjšine v Italiji. Narod počasi spoznava, da tisti Vatikan, ki predstavlja sveto katoliško cerkev, gre bok ob bok s krvavimi voditelji fašizma, zato mu danes počasi obrača hrbet. Ako bo prišlo v bodoče do še težjih in večjih nasprotstev proti Vatikanu, bo ta krivica ležala le na njem samem. Vatikan naj se pravočasno še premisli, kakšno vlogo bo igral proti naši manjšini.

(Konec)

Z obhodov

Maribor

ZAGOVORNIKI NEMŠKIH ŽIDOV

Naš članek »Jugoslavija — Judeja« je bil deloma odtiskan v mariborskem »Večerniku«. Oglasili so se takoj zagovorniki nemških židov pri socialni demokrati »Volksstimme«. Ker so naši socialdemokrati filijalka dunajskih socialistov, so seveda udarili takoj po načinu »Arbeiterzeitung« in »Arbeiterwille«, socialističnih avstrijskih glasil. Če vemo, da vodi avstrijske socialiste židje Dr. Deutsch, Dr. Bauer, Dr. Dannenberg, dr. Adler, Breitenner itd. potem se seveda nihče ne bo čudil, če jih naša »Volksstimme« zagovarja. V nemilosti so samo gg. židje pri trditvi Doctor in drug. To pa seveda zopet iz gotovih razlogov. Javnost to dobro ve in pa neki gospod okoli »Volksstimme« tudi. Reklama, ki jo pa dela »Volksstimme« dvema odvetnikoma za židovske kliente, bo pa neljuba drugim marksističnim odvetnikom, ki tudi ne zametajojo židovskih klientov, in bridko pretakajo žolč, če hoče imeti monopol na vso židovsko in krščansko klijentelo samo eden. O pesku v oči pa kar molčimo. Dunajska kotaža, kjer imajo bogati židje svoje luksurijsne vile, je volila socialiste in le z njihovo pomočjo vladajo danes Dunaj. Razlika je samo ta, da socialistični kapitalisti še bolj hinavsko nosijo socialno krinko, kakor pa rodoljubni.

NEPOTREBNE DVOJEZIČNE REKLAME

Mariborska kinopodjetja imajo, kar je hvalevredno, povečini sedaj že samoslovensko reklamo. Tembolj neprijetno dirne obiskovalca, če se še vidi med drugo samoslovensko tudi še nekaj dvojezične reklame. Tako na primer trgovca Schwab in Roglič. V trdki Schwab sodeluje v zadnjem času gospa iz narodne družine, tovarna čevljev Roglič pa je reprezentativno slovensko podjetje, zato so te dvojezične reklame neodpušljivi greh. Pričakujemo, da bo to v najkrajšem času urejeno v smislu slovenskega ponosa.

Celje

POSNEMAJTE!

Slučajno sem dobil 1. številko Vašega cenj. lista v roke, izposodil sem si še druge in jih prečital, pa verjemite mi, na 25 let svojega življenja sem pozabil, mislil sem, da sem še vedno gimnazijec, ker takrat smo bili res nacionalisti, danes pa mladina ni več taka, po veliki večini je nje glavna skrb branje žoge. Naročam Vaš list in prosim za položnico, da vam plačam naročnino, hočem, da ga tudi otroka bereta. Vaš list ima pa dve hudi napaki, prva, da je 10 let prepozno začel izhajati, druga, da delate veliko preveliko reklamo zanj, saj skoro nihče ne ve, da izhaja, to drugo, prosim, da v interesu nacionalizma popravite.

NEPOBOLJSLJIV

V Celju imamo nemško trgovino Rakusch. Ko vstopiš, ti udarijo na uho najprvo nemške besede. Slišal sem, kako se je nekega dne prodajalec pogovarjal po nemško z nekim kmetom. To je pa res lepo si mislim in ga vprašam: »Slišate, ali res ne znate slovenski?« »O, seveda zna, vsi znajo, samo govoriti nečejo,« se odreže kmetič mesto njega. Oni se pa ni niti zmenil za moje vprašanje.

in mirno pričel govoriti s kolegom, seveda zopet po nemško. Vprašam ga zopet, če govori vse oboje te trgovine vedno nemški. »Seveda«, pravi, »saj so večinoma Nemci.«

Poslušajte gospod Rakuš (in ne Rakusch!), če hočete da vam bo Vaša obrt cvetela dalje, zapomnite si dobro, da ste sedaj v Jugoslaviji in, da ne marajo slišati v Vaši trgovini nemščine. Tudi Vaš cenjeni priimek »Rakusch« skušajte popraviti in ga prilagoditi pravilni pisni slovensščini, ali pa pojdite z vsem Vašim železjem v Avstrijo, ki vam je tako pri sreju in se tam hitro prekrstite v »Krebs«, kar bo še manj škodilo po pristnih slovenskih — rakah. Dosegli bomo tudi, da bo izginilo Vaše ponemčurjeno ime tudi iznad Vaše trgovine. Pazite, to je že drugi opomin!!!

Trbovlje

UDELEŽITE SE!

Koncert koroških narodnih pesmi se vrši v nedeljo, dne 15. t. m. v Sokolskem domu. Polna dvorana mora dokumentirati, da nismo pozabili naše Koroške, zibelke Slovenstva, in četudi smo politično ločeni s koroškimi brati, smo po jeziku, krvi in kulturi eno in večno nedeljivi. Ni izgovora, ki bi opravičil ta dan odsotnost zavednega Slovenca. Kljub krizi, kljub pogostim kulturnim prireditvam in raznim razlikam v mišljenju je dolžnost vsakega, ki se zaveda svoje narodne pripadnosti, da se koncerta udeleži.

Na sporedu so večno lepe koroške narodne pesmi, ki so med slovenskimi gotovo najlepše; saj se pojejo povsod, koder biva slovenski rod. Na nedeljskem koncertu bodo pevci peli v originalnem narečju onega kraja, kjer se je pesem med narodom rodila. Zato ne zamudite te prilike, ki bo vsakomur nudila redek duševni užitek.

V nedeljo vsi na manifestacijo za koroško pesem!

Gornji Grad

GNUSEN NAPAD.

Prav jasno nam še zvane besede, ki smo jih imeli priliko slišati v nedeljo, dne 8. t. m. raz prižnic naših cerkva o brezverstvu in škodljivosti jugoslovanskega sokolstva. Smatramo, da je vsak komentar k temu pamfletu odveč, kajti namen, ki so ga s tem hoteli doseči služabniki rim. kat. cerkve, je dovolj jasan. Ako bi imeli opravka z ljudmi drugega kova, bi jim prisodili vsaj malo objektivnosti. Tako pa — saj se poznamo in vemo, da se ne strašijo niti najpodlejših sredstev v dosegu svojega namena. Brez dvoma je to najnagnusnejši napad, dasiravno bi pričakovali od tako svetih mož vse kaj drugega. Nas kamenjajo, a svojih čednostnih devič in mož apostolstva in njihovega življenja, ki ni vselej v skladu z nauki Kristusovimi, ne vidijo; za vse to so slepi in gluhi. — Hoteli ste nas raniti in oskruniti nam največje. Bodite prepričani, da vam to ni uspelo. Iz cerkve gredeč sem sam slišal preprostega in vernega moža, ki je z ogorčenjem obsojal Vaše dejanje. Vem tudi, da to ni bil edini primer. Naš narod je preстал že mnogo gorja, tajejo ga težke skrbi, postal je trezen in ne naseda več še tako zapeljivim besedam demagogov. Pričakujemo tudi da bodo sokolske uprave z odločnimi ukrepi nastopile proti temu. Za vse tiste, ki so se pa z naslodo opajali ob

zvokih pastirskega pisma, naj velja, da bomo ostali še nadalje z neomajano silo na braniku Sokolstva, širili in utrjevali še uspešnejše misel jugoslovanskega Sokolstva in narodnega edinstva v blagor in slavo našega prevzvišenega kraljevskega doma in silne nam domovine Jugoslavije. — Nacionalisti.

Novo mesto

NOVOMESKE RAZMERE.

Naš »Kino-dom« še do danes ni preskrbel vsaj nekaj domačega, če izvzamemo »Vsesokolski zlet v Beogradu«. — Smo narodni in pa Sokoli! Vsak teden samo nemške zvočne filme. Kajpak s temi se »Sokolom« utrjuje narodna in državna zavest. — »Kšeftsahe« in šuti bre! — Novomeščani smo tudi jako složni in tolerantni. Ako priredi »Sokolski dom« prireditve, pa bila taka ali taka, ne enega duhovnika ne vidiš, da bi se takšne proslave udeležil. Je pač »Sokolski dom«. Nasprotno tudi v »Prosvetni dom« ne gredo vsi oni, ki se smatrajo za »liberalce«. Ne pa ne! Slovenca in dolenska trma. Pa pravijo, da smo Slovenci. Zdi se mi, kakor da bi bili dveh narodnosti, dveh raznih pojmov in ne eni in isti državljani, someščanje. — Po mojem mnenju je že zdavnaj potreba vse te dome podržaviti, ker se v njih še vedno goji in kaže strankarstvo ali pa verska mržnja. Pa naj reče kdo, da ni temu tako. Ravno tisti, ki bi morali kazati znak ljubezni in ne sovraštva, nočejo pa nočejo! In imajo krščanska in katoliška načela, ne vidijo pa kaj se z našimi ljudmi dela v Italiji. Čudim se, da se pri nas še ni pokrenil pokret za narodno cerkev. Po samostanskih šolah bodo sedaj za »Novo leto« dobivali razne »Koledarčke za zamorčke« in šolska oblast proti temu nič ne ukrene. Seveda dobe jih »zastonj« in otrok naj prinese kolikor sam hoče za zamorčke. — In drugje morda ni bolje!

Cerknica

BARANTANJE S HRANILNIMI KNJIZICAMI

Gospod urednik. V živo ste zadeli z Vašim člankom »Križa in hazardiranje z narodnim premoženjem«. Vi ne veste, kakšen odmev je odzval. Drage volje vam pošljem svoj komentar. Trgovina s hranilnimi knjizicami je zaradi tega tako živahna, ker imajo, tako se govori, nekateri špekulantje svoj dobiček pri tem. Pravijo, da je postopek sledeči: Dolžnik kakega denarnega zavoda kupi hranilno knjizico tega zavoda. Ako ima dobre zveze kompenzira s hranilno knjizico, ki jo je seveda za izdatno nižjo ceno kupil, kakor se pa glasi, pri zavodu v polni meri svoj dolg, ker zavod vzame knjizico s polnim zneskom v račun. Na ta način ima dolžnik dvojni profit. Prvič z manjšim zneskom poravnava ves svoj dolg, drugič profitira pa na obrestih, ker znašajo obresti za vloge 4—5%, za dolg pa do 14%. Zavod ima pa škodo, ker izgubi solventnega dolžnika, kajti če bi ne bil solventen, bi ne mogel kupiti knjizico. Če bi šlo tako naprej, ostanejo zavodu samo dubiozni debitorji.

Drugi način kompenzacije je pa sledeč: Nekdo ima hranilno knjizico kakega zavoda sam, ali jo pa kupi. Ta je dolžan kake firmi, s katero je ta zavod v poslovni zvezi, s tem da je firma zavodu dolžna. Če so zveze dobre, da ta, ki je firmi dolžan svojo knjizico zavodu,

ki knjigovodstveno zabeleži, da je hranilno vlogo izplačal. To izplačano hranilno vlogo zabeleži, da jo je poslal firmi kot plačilo za dolg dolžnika, ki je prezentiral knjizico, na to se zopet zabeleži, da je firma s tem zneskom poravnala svoj dolg pri zavodu.

Take finančne transakcije so popolno izplačilo hranilne vloge v poljubnem znesku, drugi pa, ki nima takih zvez pa ne dobi nič, ali pa samo malenkostni znesek. Nekateri denarni zavodi so objavili, da izplačujejo hranilne vloge v polnem znesku, če so bile vložene po gotovemu roku. Ali je res, gospod urednik, da se nekateri denarni zavodi tega ne drže? Te vloge bi se morale naložiti v pretežni večini pri Narodni banki, le majhen del bi se naj porabil za tekoče potrebe. Ali je res, da se te vloge niso tako naložile, a so se porabile za izplačevanje starih vlog gotovim osebam. Če je ravnanje to zakrivil, se ga mora dati takoj v disciplinarno preiskavo in ga brez odškodnine odpušiti. Če se je pa to zgodilo z vednostjo predsednika ali celo ravnateljstva, pa takoj železno metlo v roke. Tako strogo postopanje bo vzbudilo zopet zaupanje v naše denarne zavode, in s tem zaupanjem bo tudi kriza končana.

Struga na Dolenjskem

REVOLUCIONARNO ZAKOTJE

Morda ni kraja v deželi, ki bi bil tako revolucionaren napram redu in zakonu o zaščiti države, kot se dogaja po iniciativi par ljudi v našem zakotju. Gotova pokvarjena družba je pred letom čakala ob večernih urah javno na cesti v centru pred trgovinami in napadale mirne pasante »Sokole« in ostale zavodne nacionaliste. Ta družba ima tudi skrivne stanke, kjer dobivajo direktive za razgrajanje in kričanje »Živela republika itd.« Tudi zelenih kravati in različnih letakov je pri nas na ducate. Naše oblasti se ne zganejo v dovoljni meri, kljub temu, da je ta družba dobro znana.

Ptuj

W. DENG — BAUMEISTER UND BAUMATERIALIENHANDEL — PETTAU

Tako smo čitali na pisemskem ovitku, ki ga je poslala tvrdka W. Dengg obč. uradu pri Sv. Andražu v Slov. gor.

Gospod Dengg! Ali ste prespali 1. decembra in vseh teh 14 let naše svobode, ali pa ste mogoče tako trde butice, da si vsega tega niste zapomnili. Povemo vam enkrat za vselej, »Pettau« je za nas mrtev in z njim vred je mrtva tudi vsa naša blažena švabščina, kakor tudi Vaša želja, ki vam tli v duši... da! noče mo slišati o nobenem »Pettau«, ki nas spominja krvavih dni, za nas je in ostane »Ptuj«, to si zapomnite g. Dengg — »Stadtsbaumeister!«, da boste to v bodoče vedeli.

Ako si pa tega tudi v bodoče ne bi mogli zapomniti, prosimo, da čimprej pobereite šila in kopita in odidete v deželo, po kateri tako hrepenite. Še celo tako smo prijazni, da vam preskrbimo godbo, da vam pri odhodu tja ne bo dolgčas.

Kje ste nacionalisti, da ne vidite kako se šopirijo na naši, s krvjo prepojeni zemlji tujci, ki sovražijo naš jezik in vse, kar je naše, samo ne našega kruha? Kaj bi napravili v Avstriji, če bi se drznil kdo od nas nasloviti pismo v Avstrijo v slovenskem jeziku? ... Ali spite, da ne vidite, kako se pri nas prepleta švabska mreža. Hočemo, da bo temu kmalu kraj! Pa še do svidenja!

Akademiki, Narodna odbrana Vas kliče v zbor, krepite njene vrste v pohodu proti korupciji in nepoštenju!

Akademski »Pohod« Sokolska omladina

(Odgovor omladincev na protisokolsko spomenico škofov.)

Če si prikladem v spomin besede nekega uglednega pravoslavnega veljaka, ki je ob neki priliki pred leti dejal, da ima pravo govoriti za narod le oni, ki je z njim trpel, kar lahko brez pridržka trdimo o pravoslavnih duhovščini, se mi vsiljuje vprašanje, če moremo vsaj podobno trditi o našem kleru? Nikakor! So in so bile pač častne izjeme, ki pa so v izraziti manjšini, ostali pa so najzvestejši hlapčiči dunajskemu cesarstvu — najmočnejši podružnici Rimske kurije. To so dejstva, kljub katerim se danes večina teh ljudi upa dvigniti roko na ono organizacijo, ki ji po zaslugah edino pripada pravica govora v imenu naroda. Oni si jo laste, pa je nimajo, govore v imenu naroda, toda ne zanj, temveč za Rim. Govore o vesoljnosti cerkve, o kateri danes vsakdo ve, da je ravnatko italijansko orientirana — torej nacionalna kot so fašisti; kaj nam pove vse to? Radi bi v Rim!

Kdo je pripravil Jugoslavijo? Oni je vsekakor niso! Če bi bilo po njihovem, bi bili danes tam ali pa še dlje kot l. 1914. Na Sokolstvo pa sedaj, ko jim je voda do grla, kličejo prokletstvo, toda ne samo nanj, ono je samo objekt, ki sprejema vse te napade, ki jim je smoter rušenje državnega edinstva. Njih stare trditve o krivoverstvu, nainvost, da je Sokolstvo krivo naše ekonomske in ne vem še kakšne krize, vse to nas more le potrditi v domnevah o smotrih, ki jih zasledujejo. Radi bi razbili to, kar je bilo s trdom in brez njihove pomoči zgrajeno, pa delajo račun brez krčmarja. Če so rojeni hlapci, naj še naprej tlačanijo tujim gospodarjem, mi bomo rajši gospodarili!

Sokolstvo ni proti nobeni religiji, njega vzgoja temelji na verski strpnosti, ki je pa gospoda okoli fašističnega Rima, danes v pro-

svitljenem veku seveda ne prizna, pač znak, da vodijo »vesoljno« cerkve, mali in nevrédni nasledniki učenika Krista!

Nikdar ne bomo mogli trpeti hlapčevanja za one, ki teptajo in proklinjajo naše narodne svetinje, ki jim je Rim začetek in konec in ki je njih glavni zastopnik pri naši vladi tuje narodnosti! Nismo proti religiji bomo pa proti predstavnikom one religije, ki hoče pod pretvezo dušnega pastirstva zrušiti državo, ki ji nudi vse; postavljajo se na stališče navadnih emisarjev in agitatorjev, zato bomo v borbi proti njim neizprosni, vedno pa kritični in odkriti, kot oni niso. Matere pozivajo, naj ne pošiljajo svoje dece v Sokolske domove, kjer jih vzgajamo v vsem, samo o veri ne čujejo nič. Sličnega pri nas Sokolih še ni bilo! Mi nimamo prižnic in drugih posvečenih sredstev, ki služijo danes protidržavni propagandi.

Kot je vzgoja Sokolstva temeljila doslej na nacionalni podlagi, na tolerantnosti in neomajnem Jugoslovanstvu, tako bo tudi v bodoče, ko bo stopila na mesta naših sedanjih Sokolskih vodij, naša generacija. Omladinci Sokoli, pripravljamo se za to vzgojno delo, da bo naša mladež pravilno vzgojena, da pa bo tudi vedela, kaj je religija in kaj se z religijo vred baše v isto malho. Vzvajamo zdrav religiozni čut na nacionalni podlagi brez šovinizma, nastopajmo pa vedno proti vsakemu predstavniku katerekoli vere, ki mu ne pomeni narod nič. Pri vsem tem pa se kot akademsko naobraženi poslužujemo akademskih sredstev, ki jih naši kolegi duhovniki, bivši akademiki ne poznajo. Ličen V.

Srednješolci in politika

Maturant mariborske realne gimnazije mi je dejal: »Pri nas v razredu je 90% dijakov brez vsakega političnega prepričanja«. Ta ali oni bi dejali: Tem bolje, kaj bi se še srednješolci bavili s politikom; knjiga je zanje, pa ne politika!

Kljub dolžnostim in fizičnim težbam dopušča čas dijaku toliko svobode, da si višješolci (n.

pr. maturant) lahko izoblikuje svoj politični nazor, ker ga loči do akademskega stanu le nizek zid, ki ga večina preskoči avtomatično. Naravno je, da rodi ta preskok lahko slabe posledice za mlade ljudi, ki se čisto ne morejo znajti v sferi akademske svobode, v katero so nenadno vstopili, prihajajoči iz strogega območja srednješolske discipline. Mladi ljudje, ki nimajo nikake politične orientacije padajo prebogosto v roke ljudem, ki se smatrajo kot edini poklicani, da pokažejo novim brucem »edino pravo pot«, ki jo hodijo sami in po kateri vlačijo s seboj nečesto krdelo nedolžnih ovčic, ki slepo capljajo za njimi. Ta nedolžna skupina se ne vprašuje, kam jo vodijo ljudje, ki se kot »kompetentni odbore« nekega akademskega društva smatrajo pooblaščenim blati in skruniti svete ideje, ki so navduševale in opajale v čisti domovinski ljubezni srca njihovih ustanoviteljev in prednikov. So to ljudje — »voditelji«, ki se v svoji zaslepljenosti, ozkogrudnosti in lahkomiselnosti prav nič ne zavedajo ali nočejo zavedati, da vršijo zločine nad zločini, nad temi neizprizmenimi srci, ki so se jim slepo podala. So to končno ljudje, ki nitf ne vedo kaj hočejo, v čem bredejo in kam jih njihova pota zanašajo. So to ljudje, ki v svojem zagriženem strankarstvu ne vidijo pred seboj drugega kot svoje gospodarke koristi (kakor njihovi častiti protektorji), ki se »borijo« za slovenski narod s tem, da ga tirajo v razdor in propast, borijo za to, da bo čimprej izbrisan iz zemeljske površine.

Vidite, take misli so me obhajale, ko se mi je dotični maturant izjavil o višini odstotka politično neorientiranih tovarišev. In take misli so mi brnele skozi možgane s podvojeno silo, ko sem poslušal nekega študenta »prvoletnika« ljubljanske univerze, ki mi je v vznešenih besedah tolmačil svoje politično »prepričanje«, dokazoval in se razburjal. In tak separatistični nazor pri večini! Verjemite mi, ali pa tudi ne, toda bilo je naravnost ganljivo, kako so se ti moji tovariši razvneli pred menoj. Hvala Bogu, da je za njihova »vnama« trajala le nekaj dni, le nekaj dni za tem, ko so se bili vrnili iz Ljubljane. Da, iz Ljubljane...

Ugibal sem, kje so vzroki teh nenadnih sprememb pri mladih ljudeh, ki jih še pred mesecem ni zanimalo drugo ko sport. Dognal sem to, kar

sem omenil že v začetku članka: Ko se abiturient vpiše na univerzo, zapade hočeš — nočeš neki »politični maniji«. Sedaj sem akademik, sedaj se moram zanimati za politiko. Kratkotrajno, politika je postala »moda«, t. j. akademik nisi akademik, če se ne pečaš s politikom. V tem ni nič hudega, narobe, celo potrebno je to, toda te mlade ljudi, ki so povečini brez vsake politične orientacije, bi morale dobiti v roke le tiste organizacije in take osebe, ki imajo čisto vest pred Bogom in ljudmi. Torej le tista društva, ki jim je prvobitni namen vzgajati naraščaj v pravem, čistem nacionalnem duhu, vzgajati v ljudi, ki bodo ljubili svoj slovenski narod nad vse in ravno zato tudi nad vse tudi svoj državo, v kateri so pod eno »strepo« združeni z brati Srbi in Hrvati! Baš s tem, da so dobri Slovenci, morajo biti dobri Jugoslovani! Kdor hoče dobro svojemu narodu, kdor čuti le malo zanj, kdor hoče dobro sebi, ta mora biti tudi dober Jugoslovani. In ravno zato, ker hoče dobro svojemu narodu, bo ogorčen nastopil proti onim, »ckoli« punktatorjev« in najodločnejše zavrnil ogabno borbo ljudi, ki v svoji ostudni strankarski strasti ne vidijo preko svojih trebuhov in jim je Slovenija zapeljivo korito ob pomanjkanju drugih.

Poudariti moram, da iz teh razlogov, pravilna nacionalna vzgoja ne sme preko srednješolca. Nasprotno ravno tu je treba pričeti z zdravim političnim naukom, ki naj vsmerja hodočega zrellega moža. Na ljubljansko univerzo morajo prihajati ljudje, ki vedo kaj hočejo, ki niso cmahljivci, ne nevedneži, pač pa ljudje krepkega, neomajanega in jasno začrtanega nazora, od katerega ne odstopijo niti za las.

Da, mladi prijatelji, ljubljanska univerza je in mora biti Vaš smoter, ker to zahteva dobrobit vsega naroda. Preplavite jo s svežino in silo svojega mladega, zdravega elementa, odstranite z nje vso gnobilo in plesnobo laži — politike, očistite jo narodovih zločincev, nevednežem pa odprite oči! Požurite se, da bo kaj kmalu zaplapolala na njenem vrhu zmagovita jugoslovanska zastava in da bo z nje zadonel preko vse Slovenije in sam klic: živela ljubljanska univerza — jugoslovanska univerza!

Boris Kranjc, stud. ecom., Maribor.

Prevalje

IZJAVA

Vsi prizadeti gospodje in gospodične me dolžite, da sem jaz prabil članek v Pohodu št. 17. pod naslovom »Kedaj bo konec?« K tej obdolitvi podajam častno izjavo, da nisem jaz pisec omenjenega članka. Toda, gospodje, gospodične, dodajam tudi gospe, bomo pravični, poboljšati se bo treba, potem bo vse dobro.

A. Braz.

Rečica ob Savinji

BOS, BOS...

Vsako številko Pohoda sem prečital, ter vidim da ima največ opravka z nemčurji, ki se ne zavedajo, da žive v naši Veliki Jugoslaviji, ter da jih je rodila slovenska mati. Bil sem na potovanju po lepi Savinjski dolini na dan 3. januarja, Zvečer pridem v dobro poznani trg Rečica ob Savinji, ki ima osnovano Sokolsko društvo in Sav. streljaško družino. Šel sem mimo gostilne Čujez, srečam dva rečiška gospoda, ki sta bila v živahnem pogovoru. Slišalo pa se ni drugega nego bos pa zopet bos, nato pogledam, pa vidim, da sta oba gg. obuta, govorila sta pa le zagrizeno nemščino.

Zalostno pa je, da sta baje oba gg. člana Sokola v Rečici, kakor sem pozneje izvedel še celo v odboru, eden izmed njih pa pri Sav. streljaški družini. Vem pa, da sta oba gg. Slovenca, zato bi želel da se spomnita, da živita na jugoslovanski zemlji.

Poljanska dolina

»ADIJO«

Sramotno za našo dično gospodo, pa tudi za vaščane, da se še vedno ponašajo s to tujko. Proč z njo! Naj gre kar v deželo »Adijo!« Za nas pa ostane kar: Zdravo ali Dober dan! Ali je prav? Trkati se na narodna prsa, nositi nacionalne znake a na ustih pa laška pozdravka! Za »adijo« klobuto ali denar! Blagajnik Sok. društva v Sovodnju je prejel letos za to tujko besedo 85 Din, a v letu 1931. pa kar 200 Din od sokolskega članstva kot kazen, ker so pozabili, da zanje velja »Zdravo« in ne laška pritepenka! Prav! Da bi bilo tudi drugje tako!

Stara cerkev pri Kočevju

POPRAVEK.

V Vašem cenjenem listu št. 1., stran 4. z dne 7. januarja 1933, ste objavili popravek s podpisom I. Sumperer in sopraga ter Ferd. Bončina. Prosim Vas, da k temu popravku objavite sledečo pojasnitev:

1. Ni res, da je bilo g. Sumpererju javno priznano njegovo delovanje na Tyrševi proslavi. 2. Ni res, da je bil g. I. Sumperer prosvetar tukajšnjega Sok. društva, zato ker ni bil imenovan za občenim zborom in br. sok. župe v smislu člena § 23., točka 7. pravilnika za sok. društva. 3. Ni res, da je bila situacija ob priliki igre »Napoleonov samovar« tako kritična, da bi se moral zastor spustiti med predstavo. 4. Ni res, da se je pri sodišču dokazalo neutemeljitev sokolskih žalitev.

1. Res pa je, da je g. I. Sumperer na tej proslavi nastopil s sledečim otročjim petjem: (Prišli so trije turpolci itd., ki se je končala z: Vsi trije so bili bedaki, — cel bel dan pa vsi bedaki.) V ozadju so se nekateri gledalci nad tem zgražali in se celo glasno izrazili: učitelj je pa največji bedak. To je bilo njegovo javno priznanje. 2. Res je, da je po § 23., točka 7. pravilnika za sokolska društva bil imenovan za leto 1932. na občenim zboru in po br. sok. župi Ljubljana br. Vekoslav

Smole za prosvetarja in ne g. I. Sumperer, bilo mu je pa v odsotnosti prosvetarja poverjetno to delo kot vršilec odnosno sodelavcu prosvetnega odseka. Ker je pa hotel, da bi Sok. društvo proizvajalo v nemščini gledališke igre, kar mu je pa br. starosta odločno odklonil, in je takoj pokazal svoje nadaljnje delovanje, ga je tudi sok. dr. uprava po § 19. p. sok. dr. razrešila, ker ni pričakovala nikakega uspeha. 3. Res pa je, da so pri igri »Napoleonov samovar« bratje in sestre kot začetniki gledaliških iger pod vodstvom brata prosvetarja V. Smoleta dobro izvršili svoje naloge in je bila pomota samo pri igralcu vlogi Neroda kar je pa igralca takoj popravi ne da bi prisotni gledalci opazili, razen onih katerim je bila že dobro poznana in je podla laž, da je soroga oberlererja rešila igralce iz blamaže ker ona pri tem prizoru sploh ni prišla v poštev in ker ta čas sploh ni bila na odru. Odločno protestiramo, da se objavlja od strani oseb, ki niso člani Sokola, lažljivo obrekovanje sokolskih članov. 4. Res pa je, da je bila naznanjena po nasvetu gosp. sreskega načelnika v Kočevju, žalivka Sokolov z osli, biči in norci, orožništvu v Kočevju, da zadevo preiščejo in sreskemu načelniku naznanijo. Orožniki so zaslišali priče, ki so naznanilo potrdile, da je bila omenjena žalivka v resnici izrečena. Res je, da zadeva še do danes ni rešena in tudi priče niso bile poklicane k zaslišanju ne od strani sreskega načelnikstva niti od sodišča. Kje tiči krivda tega, nam ni poznano.

Toliko v pojasnilo in v zaščito zavednih sokolskih članov, da se ne bo žalilo z lažnim obrekovanjem sokolskega četa.

Stara cerkev, dne 7. januarja 1933.
Starosta: Bedemikovič. Tajnik: F. Kavčič.
Odborniki:
Goršič Janez, Žagar Alojzij, Marinč Anton.

(Opomba uredništva: S tem zaključuje mo zadevo.)

Št. Ilj pri Mariboru

ODMEV »POHODA« V SLOVENSKIH GORICAH

Dopisi v Pohodu o našem nacionalnem značaju, niso šli nemo preko šentilskega življenja. Razumljivo je, da so vsi narodno zavodni pozdravili Pohod, ki nas opominja na našo nacionalno mlačnost in nas opozarja, da je treba zlasti tu na naši severni meji zbrati vse sile in risati z nacionalnim naziranjem vedno širše kroge okoli sebe in da smo nujno potrebni nacionalnega prepoda da z novim življenjem izluščimo vse, kar je bolnega okrog našega zdravega slovenskega jedra.

Seveda so pa nekateri, ki niso z odobravanjem čitali članke v Pohodu, zlasti zadnjega ne; so mnogi, ki so se nad njimi naravnost spodtikali, posebno oni, ki so se čutili v njih najbolj prizadeti. Pa če bi vedeli, da se bodo s svojim napačnim ogorčenjem samo legtimirali, kako majhni so v slovenski zavednosti, bi jih bilo sram in bi raje molčali.

Najbolj značilen je nekdo, čigar ime se zaenkrat še ne bo imenovalo, na katerega je zadnji članek o Št. Ilju naravnost strupeno vplival. V boleznem pojavu svojih razdraženih možganov je užaljen radi članka napadal vsakogar, ki ga je le sunil, da mu je storil krivico. V svojih izpadih je pa obenem smatral pravično v svoji gostilni javno in imenoma, da celo osebo, žaliti vse one, ki so zapadli njegovemu sumničenju.

Komu ni poznana afera s šentiljskim prometnikom, napad na soseda od zahoda in soseda od juga in da je celo nekemu gospodu obljubil in zapretil, da mu bode »zglihal evikarje«, toda to-le za njegovim hrbtom.

venija, in je 99% verjetnosti, da bi lahko molče živela ali izdahnila, vendar ji moramo posvečati vso pozornost, ker je za Avstrijo južna mejna dežela in ker je ta Slovenija dežela podjarmljene in tiranizirane nemške manjšine. — Brez strasti, objektivno, neosebno naj bode naše današnje obračunavanje.

Vsaka dežela mora skrbeti, sedaj v času gospodarske stiske, za svojo existenco, preskrbeti svojim državljanom kruh in preko političnega sovraštva preprečiti gospodarski polom. Kaj pa dela Ljubljana? Da zamore skrivati gospodarsko polomijo, koruptno zapravljane milijonov dinarjev, se je strankarsko politični davčni vijak zasukal že do vrha. Žrtve smo v prvi vrsti mi Nemci. Mi prokleti »švabi«, ki smo v desetletja dolgem, marljivem delu pridobili posestva, postavili tovarne in podjetja v tej deželi, samo mi smo oni norci, ki smo že stoletja gojili kulturo, zidali šole, zato pa bili »državo-razrušujoči elementi«. V sedanji gospodarski stiski se nacionalno nahujskano ljudstvo s povečano intenzivnostjo ščeva proti, nemški manjšini, pri sodiščih se razglašajo sodbe, ki jih mora občutiti vsak Evropejec kot udarec s pestjo proti pravemu čutu. Na podlagi krive prisega se oproščajo pri sodiščih slovenski hujšakci, če išče svojo pravico Nemec kot tožitelj. Z visokimi, denarnimi globami se kaznujejo Nemci, ki ne plačujejo davka, ker predpisanih davkov plačati ne morejo. Na meji ropajo ljudi, streljajo nedolžne kmečke fante, ki zahajajo pod okna svojih ljubic. Tu gospoduje pest!

Težka, neusmiljena pest je to! Perat-justitia! Resnično je, če pride berač na visokega konja, potem jaše hujše nego vrag! Nkjer na svetu ni nemško ljudstvo težje pre-

Sladki vrh ob Muri

Naši nemčurski hujšakci so imeli po zaslugi g. dr. Badla nemiren božič. Hoteli so vprizoriti nemško božičnico, kar pa jim je nadrejena oblast preprečila. Veseli nas, da se je tako zgodilo. Ako je Nemcem res toliko do naših slovenskih otrok, pošljite darove na šolo, tam se bodo pravično razdelila. Da bi pa vi s tem blagom kupovali naše mlačne duše, pa ne gre. V naši občini imamo par slovenskih odpadnikov, ki jih je sram, da jih je rodila slovenska mati.

Tu nedelje ob Muri imamo v naši občini trgovino z mešanim blagom. Gospodar te trgovine se ni nikoli učil za trgovinski poklic ali obrt je dobil, na kakšen način se ne ve. Imeti bi moral pomočnika, a on ga nima, pa zato se on nič ne zmeni, on vodi obrt sam. Oče tega trgovca, ki še sedaj živi je bil do prevrata najhujši sovražnik našega roda. Žena tega trgovca je Nemka iz Avstrije in misli, da se bodo vsi ljudje radi nje učili nemščine. Svetujemo obema, da se naučita slovenskega jezika, ker drugače pride prav gotovo čas, da se bo njihova koncesija vzela. Kdor hoče slovenski denar služiti mora znati tudi slovenski. V Avstriji v Cmureku trgovci tudi znajo slovenski, zakaj pa ne bi teh par naših nemških trgovcev v Jugoslaviji znalo slovenski. To bi bilo zelo žalostno!

Dobrovoljci za agrarne interese

Kmetijski list od 14. decembra 1932. je na naslovni strani prinesel prepis dopisa dobrovoljcev v Ljubljani poslanega predsedstvu banovinske JRKD pod Dobrovoljci za agrarne interese.

Dopis v glavnem obravnava sklep seje od 28. novembra 1932. t. j. komisije za prevzem veleposestniške zemlje. Po tem sklepu (ako bo ta nerodajen) bi dobili fevdalni veleposestniki nazaj vrnjenih 8600 ha zemlje, kljub temu, da bi morali ravno ti fevdalni veleposestniki vrniti 7500 ha. To pa vseld tega, ker imajo preko 1000 hektarjev zemlje, kakor predvideva zakon za dravsko banovino maksimum 1000 hektarjev.

V savski banovini predvideva zakon maksimum 500 ha. Znano mi je tudi, da je savska banovina odzvela zemljo pri nekem posestvu, ki presega (v primeri z gorenjem) le par hektarjev preko maksima. Dravska banovina oz. odbor za prevzem teh gozdov pa pušča zemljo (na ta način) kar na tisoče in tisoče hektarjev.

V Gornjegrajskem srezu ima neki gospod preko 10 tisoč hektarjev najlepših gozdov, katerih se pa zakon niti dotakni ni.

Ali je res potreba, da smo ravno mi Slovenci vedno tisti, ki popušča v škodo našega ljudstva, v korst tistih, katerim je moralo ravno naše ljudstvo robovat, biti zaničevano in danes, ko imamo svojo državo, ko ne robujemo na tujem, pač pa delamo zase, za svoj rod, bi ne smelo biti tega, da zopet popuščamo. Čemu to? Čudim se gg. članom komisije, da so šli na roko fevdalcem, da niso pri tem videli interesov naroda.

Med drugim pravi tudi dopis dobrovoljcev:

»Znano nam je, da so operirali razni zastopniki teh fevdalcev v zaščito svojih koristi z milijonskimi podkupninskimi ponudbami, da bi dosegli svoj cilj na škodo malega slovenskega kmečkega človeka.« Podpisani prosim zvezo svojih dobrovoljcev v Ljubljani, da objavi ime dotičnika, ki je operiral z milijonskimi podkupninskimi ponudbami, da se dotičnika razkrinka, saj to je v interesu celokupne javnosti, da se že enkrat konča s takimi

mi stvarmi. To ni navadno podkupovanje, pač pa narodno izdajstvo, preko katerega posebno mi nacionalisti ne smemo iti.

Potrebno je, da se to razčisti in objavi ime ponudnika, kakor tudi ponudnikovih sodelavcev ter eksperimentalno kaznuje, postavi na sramotni oder v oči vsem takim gošpodom. Ako se pa to ne zgodi si ne morem misliti drugega, kakor da je to prosta demagogija. Upravičen bi pa bil sum, da so bili gg. člani komisije podkupljeni.

Potrebno je na vsak način, da se zadeva razčisti kakor tudi, da se revidira sklep seje gg. članov komisije z dne 28. novembra 1932. leta.

Franjo Bulc, Mirna.

Vprašanje finančni direkciji v Ljubljani

V današnjih težkih časih, ko se država na vse načine trudi, da uravna svoj proračun, v današnjih časih, ko se s tako rigoroznostjo iztirjavajo davki od vsakogar, stavljam vprašanje, direkciji v Ljubljani sledeča vprašanja:

1. Ali je dopustno da posamezni trgovci, ki se bavijo z nakupovanjem blaga samo v večjih količinah, dobivajo istega ne na svoj temveč na tuj naslov.

2. Da vse to blago v vagonskih pošiljkah kot na primer: sladkor, pšenica, koruza, moka, fižol, orehi in ostalo prihaja na naslove raznih konzumnih zadrug in društev, je pa faktično last privatnega trgovca.

3. Dali je zadrugam dovoljeno, da za take manipulacije dajejo na razpolago svoje firme.

4. Kaj namerava ukreniti, da se temu stanju napravi konec in, da pridejo ljudje, ki to delajo, kar po našem mnenju ni koristno za državo pač pa za poedince, pred zagovor in kazen.

Ker so to stvari, ki bodejo in bidejo v teh težkih časih in obraz, prosimo hitrega stopanja.

Za zadevo naj se izvoli direkcija obrniti na uredništvo »Pohoda«.

Klubu narodnih poslancev in senatorjev iz dravske banovine stavljam vprašanje: Ali je res, da pusti nek član tega kluba vzgajati svojo hčerko v nekem graškem zavodu, čeprav spada ta zavod v interesno sfero Šudmarke? Pričakujemo pojasnila.

ČETNIKI!

V ponedeljek 16. t. m. ob 20. uri zvečer strogo obvezen sestanek vseh članov v salonu restavracije »Pri Levu«, Gosposvetska cesta 16. — Odbor.

VEČER JADRANSKE STRAŽE

Dravi priredi ljubljanska Jadranska straža svoj vsakoletni večer narodnih noš v vseh prostorih hotela Union.

Izvedeli smo, da so se že v prav častnem številu prijave koroške, primorske, gorenjske, dolenske in belokranjske narodne noše. Ne dvomimo pa, da bodo tudi črnogorske, hrvaške in srbske narodne noše zastopane v lepem številu. Posebno slikovito skupino, ki bo izvajala tudi posebne narodne plesne, pa bodo tvorili pripadniki bratske češkoslovaške republike.

Vajeni smo od Jadranske straže, da zna prirediti svoje večere solidno in s priručno domačnostjo, pa smo prepričani, da tudi letošnji večer ne bo zapostavljen.

Zunanjim posetnikom te naše res domače zabave pa je v zvezi z občenim zborom Jadranske straže v Ljubljani, dovoljena polovična voznja, tako, da velja za tujpot kupljena vozovnica, v zvezi s potrdilom odbora, tudi za brezplačen povratek.

Za državo, nacijo, socialnost in poštenje; proti krivicam, korupciji, laži, izigravanju in izkoriščanju!

Naše nemštvo pod lastnim mikroskopom

Strašno zavijajo oči naši nemškutarji in oni simpatizerji, ki še vedno ne morejo pozabiti svoje črno-zolte mačke, če »Pohod« razkriva našo nacionalno mlačnost in objektivno in stvarno spodnika tla nemški prepotenci. Miselnost nemškega privandranca, ki se je skupno s svojimi številnimi tovariši kot parasit vsesal na našo grudo, se s točno fotografijo zreali v članku celovskih »Freie Stimmen«, ki ga prinašamo v celoti:

»Zaključek leta v Sloveniji. — Zasedovanje Nemcev. — Veliko osiromašenje dežele. — Ljubljana pod obsegom italijanskih kanonov. Od nekega Nemca iz Kranjske (!) smo pačeli naslednja temperamentna izvajanja o razmerah v Sloveniji ob koncu leta 1932:

Zaključek leta v Sloveniji, ki hoče biti bolj srbska, kakor je Srbija sama, je groteskno-smešna tragedija. Slovenija, ustanovljena po sovražstvu duhovnikov proti Nemcem in po advokatskih lumparijah, izrezana iz živega avstrijskega telesa, je danes ob prestopu v novo leto ohromel, siromašen gospodarski del nove države, ki ima za življenje premalo, za umiranje preveč! Povsod na listastem zemljevidu Evrope, na tej francosko-slikani karti iz časov Verseja — Senzermen in Trijanona, vladata potreba in beda. Povsod tam, kjer je francoska megalomanija in roparska strast potegnila meje, je grenko-sladko galsko seme šlo v cvetje in sad, je rodilo sovražstvo in nacionalno brezumnost. K temu antinemškim trdnjavam, ki jih je pričarala Francija iz stare evropske karte proti Nemčiji, spada tudi majhna, revna deželica s približno 1 milijonom ljudi, ki se imenuje Slo-

izkusilo ta pregovor, kakor v tej megalomanični Sloveniji. Nikjer na svetu ni šovinistična brezumnost slavila takih orgij, kakor jih slavi v tej deželi, ki se ima zahvaliti za svoj obstoj le širokogrudnosti Italije. Dežela živi v gospodarski mrzlici, se zviža v smrtnih bolečinah za svojo nacionalno in ekonomsko svobodo. Prazne državne blagajne. Od kranjskega Snežnika pa žugajo 28 centimeterski kanoni, ki zamorejo Ljubljano v pol ure napraviti enako tlom. Ono Ljubljano, v kateri poje senilni senator Hribar slavo francoski kulturi. Vse očitno, kakor tudi skrito sovražstvo, strah in trepet nad lastno nemočjo, nad določenim občutkom, da je dežela izročena na milost in nemilost južnemu, dobro oboroženemu mejašu — Italiji in si išče zraka v boleznem sovražstvu proti lastni nemški manjšini. Poznamo naredbe, ki izrecno določajo, nemške državljane kjerkoli mogoče trpinčiti, saj je vedar tako lahko in ceneno najti nekoga, ki se mu odloži lastne grehe. Tu je seveda na razpolago »švaba«. Dežela zdihuje in stoka. Živine ni mogoče prodati. Ta življenjska potrebščina dežele se množi do ogromnega kupa, ker hoče Francija biti le prodajalec, ne pa kupec. Povsod v deželi je brezposelnost, lakota in beda. Mi ne poznamo tukaj nikake produktivne skrbi za odpomoč brezposelnosti. Obubožane podeželske občine skušajo omiliti stisko. Vse zaman in brez koristi.

Nemška dežela, cvetoča nemška mesta in trg, so bili v javnem letu 1918 oropani — danes ležijo tudi ta v umiranju, upuščena, gospodarsko mrtva. Novoletni zvonovi se glasijo preko podjarmljene, brezkulturne dežele. Glasijo se strahotno globoko, disharmonirani kakor razbiti. Nikdar pa ne morejo preglasiti naš nemški glas, strastno tožbo in sveto hrepenenje po materni zemlji. Kljubujoči Nem-

cem zasovraženi, hujšajoči slovenski duhovščini in advokatom, kličemo: Hail nemško novo leto!

Jasno so pokazali naši Nemci s tem članom, kako se jim toži po gospodstvu v naših krajih — toda časi so minuli. Laž je bila od nekdanjih najljubše orožje pri imperialističnih težnjah. Predobro se jim godi pri nas in prav je, da so nas sami opozorili, da bomo v bodoče posvečali več pažnje tem »morilcem kulture« in vsem njihovim težnjam.

Grafični podjetniki v Sloveniji za tuje nameščence

Seji eksekutive internacionalne tiskarnarjev v Bernu je bilo predloženo protestno pismo internacionalne graf. podjetnikov v Berlinu. V tem protestu navaja tožbo slov. grafičnih podjetnikov pri internacionalni podjetnikov, ki je naperjena proti zadržanju jugoslovanskega Saveza grafičnih delavcev v vprašanju zaposlitve inozemskih grafičnih delavcev v Sloveniji. Protest se zaključuje z zahtevom, da mora internacionalna tiskarnarjev nastopiti proti Savezu graf. delavcev v Jugoslaviji. Pritožujoči se, slovenski principi hlačejo namreč, da ostanje inozemski grafični delavci še nadalje v njihovih podjetjih in so ogorčeni, da ne najdejo v tej zadevi nikakega razumevanja pri Savezu grafičnih delavcev Jugoslavije, odnosno pri krajevni skupini v Sloveniji. Radi tega poblašajo svojo berlinsko internacionalno, naj vloži v tej zadevi protest pri internacionalni tiskarnarjev. — Brez komentarija.